

Hogyan tanítják majd a fizikát?

Oktatási rendszerünk korszerűtlensége, s főként az általános iskolai oktatás fogyatékosai évek óta sok fejtörést okoznak a pedagógusoknak, az oktatásügyi szakembereknek. Alig egy éve hangzott el az a rádióport, melyben Erdély-Grúz Tibor akadémikus hívta fel a figyelmet a legégetőbb gondokra, többek között a halatlantul megszaporodott ismeretanyag okozta nehézségekre, a számonkérés elavult formáira, a korszerűtlen és hiányzó tankönyvekre. Szólt a küszöbön álló oktatási reformról is, megemlítet néhány jó eredménnyel kecsegtető iskolai kísérletet.

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán (a TIT Szeged városi szervezetével közösen) rendezett kerekasztal-beszélgetés témája is egy kísérlet, a természettudományok korszerű oktatása érdekében végzett kutatás volt. Mit értünk integrált, egybehangolt, koordinált természettudományi oktatáson? Melyek a fizika tantárgy feladatai? Mit jelent az általános iskolai fizikai oktatásban a tananyag korszerűsítése? Hogyan fogják össze az ország különböző intézményeiben folyó kutatásokat? Az új oktatási formákra hogyan lehet felkészíteni a tanárokat? Az elképzelések alapján milyen változások várhatók a tanárképzésben? Ezekre, és még sok más részletkérdésre keresték a választ a beszélgetés résztvevői, köztük dr. Kedes

ves Ferenc, tanszékvezető docens, kandidátus, az MTA természettudományi albizottságának titkára, dr. Varga Lajos tanszékvezető főiskolai tanár, kandidátus és dr. Kövcsdi Pál tanszékvezető főiskolai docens.

A kerekasztal-beszélgetésnek ünnepi jellegűt adott, hogy a főiskola folyóiratának, a Módszertani Közleményeknek az első száma 15 évvel ezelőtt jelent meg. Létrehozásával a pedagógusok mindennapi tevékenységéhez szeretnék volna segítséget adni. Hogy ez sikerült, bizonyítja: a folyóirat rövid idő alatt népszerűvé, kersetté vált a tanítók és a tanárok körében, s hozzájárult a főiskola jó hírnevének propagálásához. A szakemberek elismerését jelzi, hogy az MTA természettudományi albizottsága a főiskola munkatársait bízza meg az általános iskola felső tagozatán jelentkező korszerű természettudományos oktatási módszerek kikísérletezésével. A kutatások még folynak, de az időközli tapasztalatokat hasznosnak látszik szélesebb körben is megvitatni. E cél érdekében indította útnak a TIT városi szervezete és a Módszertani Közlemények azt az anketorozatot, melynek első része a fizika tantárgy helyével és szerepével foglalkozott a 80-as évek általános iskolai természettudományos oktatásában.

Miért éppen a fizikát vá-

lasztották a természettudományok közül az első beszélgetés témájául? Mert jó kiindulási alap, a természettudományos oktatásban kiemelkedő fontosságú. Összegezve a tárgyat: a biológiát, a kémiát, a földrajzot. Különösen az új oktatási formákban: az integrált és a koordinált, azaz egybehangolt oktatásban érvényesül ez a szerepe. Az integrált — vagyis a különféle tudományágakat egy tantárgyban egyesítő — oktatási forma az általános iskola alsó tagozatának jellemzője lesz a 80-as években. A koordinált — a tantárgyakat időben és témában összekapcsoló, egymásra építő — forma a hatodik osztálytól érvényesül. Mindkét módszer a korszerű műveltség elsajátítását szolgálja. A természettudományos műveltségre szűkítve a kört: a tartalom korszerűsítését és a tananyag céltudatosabb elrendezését jelenti. Nem feltétlenül új ismeretek szűfőléséről van szó, inkább általános, átfogó természettudományos törvényszerűségek feltárásáról. Ezek birtokában már könnyebben megvalósíthatók a tanítás fő céltűzései: a tudás elmélyítése, maradóan a készség szintjére emelése, az új felfedezéseknek a klasszikusokkal azonos súllyal való oktatása, a terhelés csökkentése. Ily módon megváltozik a természettudományos műveltség tartalma is. Biflázis helyett kis számú általános elvek ismeretét, tájékozódási készséget, természettudományos módszertant várnak a diákoktól, s ezek birtokában a dialektikus materialista világnézet alátámasztását. A fizika korszerűsítésében a hangsúlyt nem is annyira a tartalomra, inkább a szemléletmódra helyezik.

A korszerűsítés természetesen nemcsak a tanulókat, hanem a pedagógusokat is érinti. Az új elképzeléseknek megfelelő felkészítésként nem kis gondot okoz: a tanárképzést az igények ismeretében módosítani kell. De azokról a pedagógusokról sem szabad megfeledkezni, akik már gyakorolják hivatásukat. Továbbképzésük, az oktatási reform eredményes végrehajtásához, elengedhetetlen.

Ladányi Zsuzsa

A művészpálya küszöbén

Csongrád megye különös helyzetet foglal el képzőművészeti életünkben. A vidéki centrumok közül két jelentős bázis, a hódmezővásárhelyi és a szegedi, szűkebb pátriánkban található. Jelentősebb művészeti hagyományaink is. Ha a fiatal képzőművészek helyzetét, problémáit, gondjait tesszük nagytitok alá, ismét több sajátosságot tapasztalhatunk. Itt található két jelentős, a művészettel alapokon foglalkozó központ, a Tömörkényi gimnázium képző- és iparművészeti tagozata, valamint a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola rajz- és képzőművészeti tanszéke. A hivatásos képzőművészek mellett erős, országos vonású és elismert a képzőművészeti amatőrmozgalom. Ha a jelenségek mellé figyelembe vesszük a fiatal alkotók nagy számát, e generáció ügye nem lehet mellékes művészetpolitikai kérdés.

1.

Ellentmondásosnak látszik, hogy e nagy számból viszonylag kevés a hivatásosoké, képzőművészeti főiskolát végzett, „profi” művész. Íme a nem teljes névsor: Vársárhelyen Tóth Valéria, Kligl Sándor, Gera Katalin van, a „csak” tanárképző főiskolát végzett Csikós András; Szegeden Pataki Ferenc, Kalmár Márton, Fritz Mihály, Orr Gizella, Lapis András, és a tanárképzők közül Zoltánfi István, Stélik János, László Anna. Objektív körülmények nehezítik a fiatal, a képző- vagy iparművészeti főiskolán frissen diplomázott művészek ideletelepülését. Nem várják őket művészlakások, sőt a különműtermek száma is meglehetősen csekély. A Hódmezővásárhelyen legutóbb átadott három művészlakás közül kettőt pályakezdő fiatal kapott, s ez bizonyíték arra, hogy fiatalítani igyekeznek a vásárhelyi művészetet. Fiatalok letelepítésére Szegeden is nagy szükség lenne. Nemcsak azért, mert egyre erősebben jelentkeznek a műfaji monopolhelyzetek, elsősorban a táblaképcentrikumosság. Néhány fiatal alkalmazott grafikus és iparművész (textil, kerámia, fém stb. műfajokban) frissítene, új színekkel gazdagítaná és megmozgatná a szegedi művészeti életet is. Többet kellene törődni — el-

2.

A fiatal képzőművészek közül többen természetes módon épülnek be a megye, a város művészeti életébe. Többen itt, ezen a tájon születtek, itt jártak iskolába, a képző- vagy iparművészeti főiskola elvégzése után visszatértek. A pályázatok útján vagy más módon ideletelepült művészek közül néhányan nehezen tudtak beilleszkedni a már kialakult kollektívába, elsősorban vásárhelyi példák bizonyítják, hogy esetleg más művészi alapállás miatt nehezen találtak kontaktust a helyiakkal. Általános jellemző; hogy a pályakezdő fiatal művészek állandó munkát, állást vállalnak, legtöbbször tanár lesz, de van példa színészi szobrászra és „szabadúszókra” is. Gyakran panaszkodnak, hogy folyamatosan állandó megrendelések hiányában anyagi gondokkal küszködnek. Nem bővelkednek megbízatásokban, az ösztöndíjakkal is fukarkodnak. Ugyanakkor meg kell állapítanunk, hogy a helyi kiállítások állandó és megbecsült szereplői. Csak elvétve találhatunk olyan példát, amikor személyes ellentétek miatt, „sűrűzések alkalmával negatív megkülönböztetésben részesülnek: fiatal, ráér még, csak dolgozzon meg a kiállítási lehetőségért stb. Legtöbbször már önálló tárlattal jelentkezett, viszont kevesen mozdultak ki a város, illetve a megye határain túlra. Ez is lehet az oka, hogy munkájuk elkerülte az országos fórumok figyelmét.

A tapasztalatok szerint ideológiai-politikai felkészültségük többnyire hiányos és felszínes. Talán ebből is tövetkezik, hogy kevés a politikai-közéleti aktivitásra kész, a társadalmi megbízatásokból is részt vállaló fiatal

alkotóművész. Magyarázat lehet, hogy energiájuk jelentős hányadát felemészti a munkahelyi tevékenység. Spontán beszélgetéseik, vagy a szóróanyagok viták is általában megrekednek a szakmai témáknál, kevésszer esik szó a politika, az ideológia, az elkötelezettség kérdéseiről. Olyan vélemény is van, hogy a festőállvány előtt nincs jelentősége a politikai meggyőződésnek, az ideológiai hovatartozásnak. Ennek a helytelen nézetnek megváltoztatása nehéz és hosszú feladat, melyre receptet adni sem egyszerű. Talán hasznos volna bevezetni azt a Szovjetunióban tapasztalt gyakorlatot, hogy minden, akár egyéni, akár kollektív kiállítás után (legfőképp az első bemutatkozó jelentkezéseket követően) kollektív vitát szerveznek referátummal, felkért hozzászólókkal, a kiállítás helyszínén. E pályakezdő művészeket fel lehetne kérni munkásokkal való találkozásokra, üzemi kiállításokra, tárlatvezetésekre.

Jó néhány kezdeményezés született már a helyi párt- és KISZ-szervezetekben az eszmei-politikai munka hatásának növelése érdekében. Eredményese az immár évtizede visszatérő mártélyi táborok, bár hasznos lenne, ha az irányító-vezető munkákba fiatal művészeket is bevonnának. A helyi pályázatok is elsősorban amatőr művészekhez szólnak, s így szinte alig van lehetőségük a figyelem felkeltésére, a bizonyításra.

Helyes gyakorlata a KISZ Szeged városi bizottságának és a városi tanácsnak, hogy évente az arra érdemes fiatal képzőművészt is kitüntetik az „Ifjúság Szegedért” plakettel.

3.

Egy-egy művész ideológiai-politikai elkötelezettsége műveiben jelentkezik. Sajnos, a fiatal alkotók művei nem tükrözik kellően a szocializmushoz, mai valóságunkhoz fűződő összetett, bonyolult kapcsolatokat, alig-alig fedezhetők fel az érzelmi-gondolati hovatartozás motívumai. Természetesen kivételek mindig akadnak, s az elkötelezettség tartalmi-művészi megfogalmazásának igényét olyan emlékeztetés művek is jelzik, mint Pataki Ferenc Dózsa-festménye, Lapis András plakettjeinek sora.

Biztos vagyok benne, ha szorosan járna, ha a megyében megteremtődne az anyagi bázis, mely lehetővé tenné, hogy évente egy-két fiatal alkotó — ipari üzemekhez, vállalatokhoz, mezőgazdasági nagyüzemekhez kötődve — ösztöndíjat kapna. Azt sem tartom kivitelezhetetlennek, hogy a legjelentősebb megyei kollektív tárlatok valamelyikén (Vásárhelyi Őszi Tárlat, Szegedi Nyári Tárlat, Téli Tárlat, Délalföldi Tárlat) díjat alapítanának olyan fiatal művészeknek, akik magas művészi fokon fejezik ki alkotásaikkal szocialista jelenüket.

Tandi Lajos

A KOTA megyei szervezetének közgyűlése

A Kórusok Országos Tanácsa Csongrád megyei szervezete tegnap, kedden tartotta évi rendes közgyűlést Szegeden, a Bartók Béla Művelődési Központ nagytermében. Jelen volt Vaszó Viktor nyugalmazott főzeneigazgató, a KOTA Csongrád megyei szervezetének elnöke és Tóth Mihály, a KOTA országos főtárgyalójának munkatársa.

Erdős János, a KOTA Csongrád megyei titkára ismertette a szervezet idei tevékenységét. Elmondta, hogy

Vajdasági művészek hangversenye

Hétfőn este kedves vendégeink voltak, a Csongrád megyével szomszédos jugoszláv Vajdaság néhány művésze. Szeged és Szabadka testvérvárosok, de zenei együttműködésük eddig csak igen szűk keretek közt zajlott. Örvendetes, hogy a kapcsolat éppen ezzel a hangversennyel fűződött szorosabbra, és kilátás van arra, hogy a jövőben ez még aktívabbá, gyümölcsözőbbé váljon.

Szoboszlava Vukszan újvidéki zongoraművész két darabot adott elő, Schubert Wanderer-fantáziáját, valamint az újvidéki zeneszerző, Ivan Kovács Hommage à la Kasovitz című zongorasonálját. Örömmel hallottuk az utóbbi művet, mert így nemcsak az előadó képességeiről győződünk meg, hanem a számunkra szinte teljesen ismeretlen mai jugoszláv zene egyik alkotásával is megismerkedhettünk. A drámai hangvételű mű — mely a

szerező jelenlétében szép sikerrel hangzott el — százdunk első felének stílusjegyeit viseli, de egy-két érdekesebb megoldásában már a mai zene hatására ismerhetünk.

Szabó Ede klarinéton és Bordás Lajos zongorán — mindketten szabadkai magyarok — Weber Grand duc concertantját játszották. A nagy terjedelmű virtuóz műből különösen a kifejezően előadott lassú tétel tetszett. Blasz Arnics szlovén zeneszerző Mesék című sorozatának egyik darabja kellemes élményt nyújtott puhán lírai, impresszionisztikus hangvételével. Szabó Ede a magyarországi klarinétosok két kedvenc számával zárta műsorát, Hidas Frigyes Fantáziájával és Weiner Leó Péregi verbunkjával. Mindketőt biztos tudással, szép hangon játszotta, és ezzel az est legjobbját nyújtotta.

Huszár Lajos

Rendkívüli lottó-jutalomsorsolás

November 25-én Budapesten megtartották a vasárnapi rendkívüli, tv-lottó szelvényei között a jutalomsorsolást. Az alábbiakban közöljük a szegedi totó-lottó körzeti iroda területén vásárolt és nyereménnyel kisorsolt lottószelvények számát és a nyereményt.

Itt jegyezzük meg, hogy az x-szel jelölt szelvényszámok 2000 forintos vásárlási utalványt nyertek.

Szelvény szám	Jutalom	Szelvény szám	Jutalom
3 766 393 x. 3 784 343 x.	Ft.-os vásárlási utalvány.	4 145 483 x. 4 147 414 x.	4 155 553 x. 4 156 359 x.
3 793 089 x. 3 794 465 5000 Ft.-os vásárlási utalvány.		4 176 060 x. 4 179 078 x.	4 185 892 „Fantázia” utalvány, 20 000 Ft.-os, 4 195 223 Ft.-os, 4 205 143 x. 4 211 240 x. „Textilutalvány”, 4 216 142 x. 4 220 747 x. 4 242 321 x.
3 791 472 x. 3 804 126 x.		4 243 416 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány. 4 251 916 x. 4 254 221 x. 4 291 437 x.	4 270 693 x. 4 274 931 x.
3 810 054 „Totótól talpig” utalvány. 3 814 927 x.		4 277 476 x. 4 293 055 x.	4 287 555 x. 4 292 307 „Totótól talpig” utalvány. 4 293 171 x.
3 815 210 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány. 3 822 689 x.		4 308 995 x. 4 334 159 x.	4 334 228 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány. 4 335 118 x.
3 825 394 x. 3 832 937 x.		4 349 618 x. 4 360 399 x.	4 387 843 x. 4 389 397 x.
3 836 422 x. 3 840 254 x.		4 381 721 5000 Ft.-os vásárlási utalvány. 4 388 811 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány.	4 414 147 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány. 4 416 903 x.
3 866 030 x. 3 870 992 „Totótól talpig” utalvány.		4 417 489 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány. 4 421 091 5000 Ft.-os vásárlási utalvány.	4 422 100 x. 4 425 501 x.
3 871 273 x. 3 872 450 x.		4 429 250 x. 4 449 014 x.	4 450 469 „Totótól-talpig” utalvány. 4 450 691 x.
3 890 722 x. 3 897 118 x.		4 459 854 x. 4 474 749 x.	4 498 711 „Totótól-talpig” utalvány. 4 493 642 x.
3 897 218 „Fantázia” utalvány. 20 000 Ft.-os, 3 899 215 x. 3 905 737 x. 3 907 927 x.		4 786 080 x. 3 738 031 x.	8 741 891 x. 8 743 335 x.
3 911 288 x. 3 914 279 x.		8 743 077 x. 8 757 455 x.	8 759 873 x. 8 770 510 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány.
3 920 390 x. 3 925 762 x.		8 797 895 x. 8 795 773 x.	8 801 792 x.
3 932 611 x. 3 935 635 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány.			
3 942 331 5000 Ft.-os vásárlási utalvány. 3 959 823 x.			
3 957 077 x. 3 963 359 x.			
3 968 625 x. 3 968 662 x.			
3 970 041 x. 3 977 248 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány.			
3 990 491 x. 3 995 712 10 000 Ft.-os vásárlási utalvány.			
3 999 832 x.			
4 002 814 x. 4 016 410 x.			
4 024 449 x. 4 029 286 x.			
4 032 497 x. 4 033 491 5000 Ft.-os vásárlási utalvány.			
4 037 766 x. 4 039 516 x.			
4 039 742 x. 4 042 130 x.			
4 045 898 x. 4 046 978 x.			
4 048 471 x. 4 054 348 x.			
4 060 705 5000 Ft.-os vásárlási utalvány. 4 061 293 x.			
4 068 995 x. 4 083 071 x.			
4 116 898 „Fantázia” utalvány 20 000 Ft.-os, 4 121 101 x. 4 122 502 x. 4 129 783 x.			
4 143 140 x. 4 145 434 5000 Ft.-os vásárlási utalvány.			

A nyertes szelvényeket 1975. december 15-ig kell a totó-lottó rendezőségnek, az OTP-fiókok, vagy a posta útján a Szerzőgazdáltsági és Lottó Igazgatósághoz (Budapest 1875 V., Münnich Ferenc u.15.) eljuttatni.

A gyorslista közvetlenül a sorsolás után készült, az esetleges hibákért felelősséget nem vállalunk.